

Prof. MUDr. Hana Krejčová, DrSc. 90letá

Dne 21. 7. 2021 se dožila neuvěřitelných 90 let jedna z velkých osobností české neurologie, prof. MUDr. Hana Krejčová, DrSc.

Přestože je prof. Krejčová všeobecně známá jako zakladatelka neurootologie v českých zemích, chtěla se původně věnovat oboru gynekologie a porodnictví. Po dokončení studia na lékařské fakultě Univerzity Karlovy proto v roce 1956 nastoupila na gynekologicko-porodnické oddělení v Jičíně, kde pracovala dva roky. Vedla zde více než 250 porodů. Shodou okolností, které dnes můžeme považovat za šťastné, nezískala profesorka Krejčová vytoužené místo na gynekologii v Praze a v roce 1958 nastoupila jako sekundářka na neurologické oddělení nemocnice Na Františku, vedené primářem Lvem Poláčkem. Ten prý tehdy prohlásil: „Paní doktorko, zklamání jsme oba, vy jste chtěla pracovat na gynekologii a já jsem si přál atestovaného neurologa“. Obapolné zklamání ale rychle vystřídala vzájemná úcta a primář Poláček se později mladé kolegyni za nevládné přijetí omluvil. Přes probíhající těhotenství se profesorka Krejčová Na Františku rychle odborně vyvíjela a v roce 1961 složila první atestaci z neurologie. Po atestaci nastoupila na neurologickou kliniku k akademikovi Hennerovi, kde v letech 1962–1970 pracovala jako sekundární lékařka. Prof. Henner podporoval na klinice rozvoj moderní neurologie v celé šíři, vč. interdisciplinárních subspecializací. Nově založenou vestibulární laboratoř vedl v té době ORL specialista, a nová kolegyně proto dostala diagnostiku poruch rovnováhy z neurologického hlediska za svůj hlavní úkol. Od počátku se prof. Krejčová věnovala této problematice s pro ni typickou pílí a nasazením. Neurootologii pak zůstala věrná do současnosti. Pro další profesní vývoj prof. Krejčové měly velký význam zahraniční studijní pobyty. V roce 1966 měla příležitost půl roku pracovat v laboratoři pro výzkum očních pohybů a optokinetického nystagmu u prof. Junga ve Freiburgu v Německu. Prof. Jung patřil v té době k předním světovým neurologům, podílel se na vývoji elektroencefalografie a patřil k vynálezům elektronystagmografie. Po návratu z této stáže zahájila profesorka Krejčová rozsáhlou mezioborovou spolupráci (v té době v Československu ojedinělou) s bratislavskou optokinetickou laboratoří na psychiatrické

klinice prof. Guensbergera, s ORL klinikou Ústřední vojenské nemocnice prof. Černého a s oční klinikou prof. Kurze. Všechny zkušenosti zúročila vydáním své první monografie „Oční pohyby, jejich fyziologie a patologie s rozbohem možností vyšetření vestibulárního aparátu“.

Prof. Krejčová složila druhou atestaci z neurologie v roce 1968. Současně v témže roce obhájila práci „Elektrofyzilogická studie cílených fixačních horizontálních pohybů očních“ a získala titulu kandidáta věd. Oponenty byli prof. Klimková-Deutschová a doc. Drechsler.

V letech 1968–1970 měla příležitost pracovat v laboratoři pro výzkum vestibulookulárních poruch u prof. Cohena na Mount Sinai Medical School v New Yorku. Toto pracoviště bylo součástí Neurologické kliniky vedené prof. Benderem. Stejně jako dnes šlo tehdy o výzkumné centrum světového významu, které se může pochlubit řadou prioritních objevů, jež jsou dnes již považovány za klasické (objev vestibulárního integrotoru v mozkovém kmeni, matematické modelování očních pohybů, objev magneto-eletrické metody registrace očních pohybů ad.). Pro toto pracoviště je typická kombinace klinického a základního výzkumu – experimenty na primátech a interpretace nálezů vyšetření pacientů s vestibulárními a okohybnými poruchami. Prof. Krejčová prováděla experimenty na primátech od behaviorálních měření až po histologickou identifikaci experimentálních lézí v mozkovém kmeni a mozečku.

V roce 1972 přešla na neurologické oddělení ve Fakultní nemocnici v Motole. Na tomto oddělení se v roce 1976 habilitovala jako docentka neurologie s prací „Fyziologie a patologie očních pohybů“. Již v následujícím roce 1977 obhájila titul doktora věd s prací „Příspěvek k diagnostice poruch zrakové části vestibulookulárního reflexního okruhu“. V roce 1979 se neurologické oddělení měnilo na neurologickou kliniku – tehdy byla doc. Krejčová jmenována její přednostkou a zároveň se stává vedoucí katedry neurologie a psychiatrie Fakulty dětského lékařství Univerzity Karlovy. Profesorkou byla jmenována v roce 1980.

Za vrchol odborné kariéry lze považovat devadesátá léta, která byla spojena s vý-

znamným rozšířením již dříve založené vestibulární laboratoře neurologické kliniky po stránce přístrojové i personální. Položila tím základ dodnes existující mezioborové péče o pacienty s poruchami rovnováhy a kmenovými poruchami ve Fakultní nemocnici v Motole. Za jejího působení na klinice v Motole pět lékařů obhájilo titul kandidáta věd, jedna kolegyně se habilitovala jako docentka v oboru neurologie. Vypracovala množství oponentských posudků disertačních prací a účastnila se habilitačních a profesorských řízení. Prof. Krejčová se podílela na organizaci 17 multicentrických farmakologických a elektrofyziologických studií. V této oblasti patřila k pionýrům klinických studií v naší zemi. Na mezinárodních i tuzemských kongresech a sympóziích přednesla bezpočet příspěvků z oboru neurootologie, ale i farmakoterapie neurologických onemocnění.

Prof. Krejčová je členkou Bárányho společnosti pro výzkum vestibulárního aparátu se sídlem v Uppsale už od jejího založení v roce 1960. V roce 1990 byla zvolena víceprezidentkou Bárányho společnosti a v roce 1992 se jí podařilo realizovat XVII. meeting Bárányho společnosti. Až do současné doby se jedná o jediný kongres, který byl uspořádán v zemi bývalého socialistického bloku. Konference proběhla na zámku v Dobříši a byla hodnocena po všech stránkách jako velmi úspěšná, o čemž svědčí řada děkovných dopisů, které následně zaslala řada předních členů této vědecké komunity. Dlouhou dobu byla též členkou ediční rady časopisu Bárányho společnosti – Journal of Vestibular Research.

Profesorka Krejčová publikovala 175 vědeckých prací a publikací. Za monografii „The influence of sports load on central nervous system“ dostala v roce 1988 cenu Československé neurologické společnosti. Za dlouholetou práci ve vestibulologii jí byla roku 1984 udělena cena prezidia Československé lékařské společnosti.

Mezinárodní uznání si získal výukový film „Okulomotorické poruchy“ z roku 1988, který v době svého vzniku představoval zcela novou koncepci prezentace odborného materiálu. Ani dnes tento film neztrácí svou výukovou hodnotu.

Prof. Krejčová je uznávanou členkou české i mezinárodní vědecké komunity. Pracovala

v komisi pro obhajoby kandidátských prací, byla členkou otoneurologické sekce České ORL společnosti, deset let pracovala jako sekretářka Československé, posléze České neurologické společnosti, členka výboru Dunajských sympozií neurologických věd. Kromě Bárányho společnosti je též členkou mezinárodní společnosti Neurootological and Equilibriometric Society se sídlem v Bad Kissingen (Německo).

Měl jsem tu čest pracovat pod vedením paní profesorky od svého příchodu na mo-

tolskou kliniku v roce 1982 až do jejího odchodu z kliniky v roce 1992. O její duševní svěžesti svědčí i skutečnost, že se ve své ambulanci věnuje pacientům dodnes.

Poznal jsem ji jako osobnost mimořádně vzdělanou, pracovitou a zcela oddanou jejímu hlavnímu vědeckému zájmu – neurootologii. Je vynikající diagnostičkou „klasické“ neurologie a skutečnou expertkou v oboru poruch rovnováhy a očních pohybů. Vždy jsem obdivoval její nasazení v péči o pacientky, všeobecný rozhled a lidský přístup ke všem pa-

cientům bez rozdílu. V tomto ohledu je oslaivenkyně stálým vzorem nejen pro nás, kteří jí známe osobně, ale nepochybně i pro nastupující generaci neurologů a neurootologů.

Přeji Vám, vážená paní profesorko, k Vašemu jubileu mnoho zdraví a spokojenosti a děkuji za školu neurologie i života, kterou jsem pod Vaším vedením získal!

MUDr. Rudolf Černý, CSc.

Neurologická klinika

2. LF UK a FN Motol, Praha

Česká neurologická společnost ČLS JEP

Česká neurologická společnost (ČNS) je součástí České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně (www.cls.cz).

Členem společnosti může stát lékař, farmaceut, případně jiný pracovník ve zdravotnictví a příbuzném oboru, který souhlasí s posláním a cíli ČLS JEP a zaváže se přispívat k jejich plnění. Každý může být členem více odborných společností.

Jak se stát členem ČNS?

- vyplňte přihlášku na webových stránkách ČNS www.czech-neuro.cz, registrovat se zároveň můžete také do jednotlivých sekcí ČNS
 - po odeslání registrace získáte na e-mail potvrzení o úspěšném odeslání Vaší přihlášky
- schvalování žádostí o členství probíhá vždy na nejbližší výborové schůzi ČNS, o přijetí Vás bude informovat sekretariát ČNS (sekretariat@czech-neuro.cz)

Co vám členství v ČNS přinese?

- předplatné časopisu Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie
 - pravidelný elektronický zpravodaj s novinkami
- zvýhodněné podmínky účasti na pravidelném neurologickém sjezdu a jiných akcích
 - možnost zúčastnit se soutěže o nejlepší neurologické publikace

Změny údajů

V případě změny Vašich údajů (jména, adresy, telefonu, e-mailu apod.) ji, prosím, nahlaste členskou evidenci sekretariátu ČNS sekretariat@czech-neuro.cz. Změna bude nahlášena automaticky také vydavateli časopisu Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie a Centrální evidenci členů ČLS JEP.